

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG VÁLASZAI

AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK KÜLÖNJELENTÉSÉRE

Az Éghajlatváltozás elleni globális szövetség(+)
Az eredmények elmaradtak az ambícióktól

Tartalomjegyzék

I. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI RÖVIDEN.....	2
II. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK FŐBB ÉSZREVÉTELEIRE.....	3
1. A GCCA(+) kezdeményezés általános hatása.....	3
2. A GCCA(+) kezdeményezés földrajzi hatókörének fókusza.....	5
3. A GCCA(+) kezdeményezés láthatósága és ismertsége	6
III. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK AJÁNLÁSAIRA.....	9
1. 1. ajánlás: Az éghajlatváltozás által leginkább sújtott személyekre való összpontosítás.....	9
2. 2. ajánlás: A tanulságok beépítése a jövőbeli globális fejlesztési kezdeményezésekbe.....	10

Ez a dokumentum az Európai Bizottság által a [kölségvetési rendelet 259. cikkével](#) összhangban az Európai Számvevőszék különjelentésében foglalt észrevételekre adott válaszokat mutatja be, amelyeket a különjelentéssel együtt kell közzétenni.

I. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI RÖVIDEN

A Bizottság üdvözlö az Európai Számvevőszék különjelentését. Az Éghajlatváltozás elleni globális szövetség+ (GCCA(+)) az Európai Unió kiemelt kezdeményezése, amelynek célja, hogy segítse a világ legkiszolgáltatottabb országait az éghajlatváltozás negatív hatásainak kezelésében.

A Párizsi Megállapodásnak az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 21. Konferenciáján (UNFCCC COP) 2015-ben történt elfogadása kulcsfontosságú volt a GCCA(+) kezdeményezés mint a partnerországoknak a megállapodás végrehajtására irányuló erőfeszítéseit támogató eszköz szerepének megerősítéséhez.

Ami a GCCA(+) kezdeményezés **általános hatásának** bemutatását illeti, az értékelés rámutatott, hogy az egyes projektek pozitívan járultak hozzá az éghajlat-politikához, ugyanakkor a kedvezményezett országok éghajlatváltozással szembeni rezilienciájának növelésére gyakorolt végső hatásukat más uniós finanszírozású és egyéb adományozói beavatkozásokkal együtt kell figyelembe venni, beleértve az uniós tagállamok beavatkozásait is.

Ami a **földrajzi hatókört** illeti, a Párizsi Megállapodás elfogadását követően a GCCA(+) az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, alacsony szén-dioxid-kibocsátású jövő felé történő átmenet megkönnyítése érdekében kiterjesztette a fellépéseinek körét és a megcélzott országok típusait a kiszolgáltatott országokban végrehajtott, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését célzó intézkedésekre. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy a GCCA(+) nem az egyetlen olyan finanszírozási forrás volt, amely a legkevésbé fejlett országokat és a fejlődő kis szigetállamokat célozta, amelyek nagymértékben ki vannak téve az éghajlatváltozás hatásainak. A GCCA(+) kezdeményezés életciklusa alatt más uniós finanszírozású és más adományozók éghajlatváltozással kapcsolatos beavatkozásait is végrehajtották. Tekintettel a GCCA(+) számára rendelkezésre álló források természetüknél fogva korlátozott méretére, döntést kellett hozni a megcélzott országok tekintetében. Ebben az összefüggésben az egyes országokban a politikai és intézményi instabilitás és/vagy a megfelelő biztonsági feltételek hiánya, valamint az egyes országokban a kezdeményezés első szakaszában elért eredmények fokozásának szükségessége szerepet játszott abban, hogy egyes országok projektjeit kiválasztották, másokat pedig nem.

Ami a kezdeményezés **láthatóságát és ismertségét** illeti, a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy a kezdeményezés számos kommunikációs csatornát használ tevékenységeiről való kommunikációra (kiadványok, Capacity4Dev posztok, weboldalak, YouTube-csatornák, számos regionális és nemzetközi fórumon végzett tevékenységek stb.). A kezdeményezés decentralizált jellege azzal jár, hogy a Bizottság központja által vezetett számos kezdeményezés mellett több más kezdeményezésre is sor került helyi szinten, ami valószínűleg az általános ismertség alulbecsléséhez vezetett.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben az EU nemzetközi együttműködését a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa (NDICI-GE) keretében finanszírozzák. Az NDICI-GE földrajzi megközelítést követ, amely szerint a források túlnyomó többségét országos és regionális kereteken keresztül (79,5 milliárd EUR-ból 68 milliárd EUR) különítik el, a globális tematikus kezdeményezésekre elkülönített korlátozott finanszírozás mellett. Ami az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozását illeti, az EU éghajlatvédelmi törekvéseit megnövelték a jelenlegi többéves pénzügyi keretben: az NDICI-GE finanszírozásának 30 %-át az éghajlat-politikai fellépésekre kell fordítani, szemben a legutóbbi többéves pénzügyi keret szerinti 20 %-kal. Emellett Ursula von der Leyen elnöknek az Európai Unió helyzetéről szóló 2021. évi beszédében (SOTEU) tett új ígéretét követően

a célkitűzéshez további 4 milliárd EUR-t különítettek el, ami 35 %-os teljes éghajlat-politikai hozzájárulásnak felel meg.

Ebben az összefüggésben az NDICI-GE tematikus „Globális kihívások” keretösszege nem volt elegendő a GCCA(+) kezdeményezés 2021 és 2027 közötti folytatásához. Ennek eredményeként az éghajlat-politikai fellépéssel kapcsolatos programok túlnyomó többsége immár beépült a nemzeti és regionális többéves indikatív programokba. Az egyes nemzeti és regionális keretek az ország/régió szükségleteihez és uniós stratégiai prioritásaihoz igazodnak, beleértve az éghajlatváltozást is. A GCCA+ bevált gyakorlataiból levont tanulságok – többek között a GCCA+ támogatási eszközökből finanszírozott, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos tapasztalatok felhasználásáról szóló tanulmány – döntő fontosságúak lesznek az éghajlatváltozás területére vonatkozó, hatásos új intézkedések megtervezésében és végrehajtásában. A GCCA+ támogatási eszköz helyét az új NDC (nemzetileg meghatározott hozzájárulás) eszköz veszi át, és a zöld megállapodással kapcsolatos tudásközpont részét képező egyéb technikai segítségnyújtási eszközökkel együtt támogatást nyújt a partnerországoknak és az uniós küldöttségeknek az éghajlatváltozás mérséklését, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást és a katasztrófakockázatok csökkentését célzó, uniós finanszírozású intézkedések megtervezéséhez és végrehajtásához.

II. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK FŐBB ÉSZREVÉTELEIRE

1. A GCCA(+) kezdeményezés általános hatása

Az éghajlatváltozás elleni globális szövetséget (GCCA) az EU 2007-ben hozta létre azzal a céllal, hogy párbeszédet alakítson ki a legkiszolgáltatottabb közösségekkel arról, hogy miként lehet a legjobban támogatni őket a változó éghajlat negatív hatásaihoz való alkalmazkodásban. A 2014-ben elindított GCCA(+) célja az volt, hogy reagáljon a 2015 utáni időszak éghajlatváltozásra vonatkozó új nemzetközi irányítási környezetére. A kezdeményezés azóta két pillérré osszpontosít: szakpolitikai párbeszéd, valamint technikai és pénzügyi támogatás az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló nemzeti szakpolitikák végrehajtásához. A kezdeményezés továbbra is támogatta a kiszolgáltatott helyzetben lévő országokat, főként a legkevésbé fejlett országokat és a fejlődő kis szigetállamokat azáltal, hogy növelte rezilienciájukat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos járulékos előnyök fokozása érdekében¹.

Ami a GCCA(+) kezdeményezés azon képességét illeti, hogy be tudja bizonyítani, hogy növelte a partnerországok rezilienciáját az éghajlatváltozás negatív hatásaival szemben², a Bizottság hangsúlyozza, hogy az éghajlat-politikai fellépéssel kapcsolatos szakirodalom szerint a fejlődő országok alkalmazkodási szükségleteinek megfelelő kezeléséhez szükséges pénzügyi források összege jelentősen meghaladja a fejlett országok által az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez jelenleg biztosított nemzetközi közfinanszírozás szintjét³. Ez a megfontolás azt is figyelembe veszi, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz nyújtott finanszírozás az adományozók

¹ A „plusz” jelentése a GCCA+ vonatkozásában.

² Lásd a Számvevőszék alábbi bekezdésekben foglalt észrevételeit: III., 41., 43., és 44.

³ Érdemes megjegyezni, hogy az EU és tagállamai, valamint az EBB biztosítják a világ legnagyobb nemzetközi közfinanszírozását az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. 2020-ban több mint 27 milliárd USD hozzájárulást nyújtottak, ami az adományozó országok által abban az évben nyújtott 83 milliárd USD egyharmadát tette ki.

klímafinanszírozási portfóliójának kisebb részét teszi ki, amely elsősorban az éghajlatváltozás mérséklésére irányul. A fejlett országok által az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz nyújtott és mozgósított finanszírozás aránya csak 2017-től nőtt fokozatosan, amikor is 2020-ra az összes finanszírozás 22 %-ról 37 %-ra nőtt⁴. E folyamat részeként a Bizottság viszonylag kiegyensúlyozott összegű finanszírozást biztosít az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz és az éghajlatváltozás mérsékléséhez. Ebben az összefüggésben a Bizottság hangsúlyozni kívánja, hogy míg a GCCA(+) egyes projektjei pozitívan járultak hozzá az éghajlat-politikához, a kedvezményezett országok éghajlatváltozással szembeni rezilienciájának növelésére gyakorolt végső hatásukat más uniós finanszírozású és egyéb adományozói beavatkozásokkal együtt kell figyelembe venni. Bár valószínűtlen, hogy a GCCA(+) projektjei önmagukban országos szintű változásokat idézhettek volna elő a reziliencia fokozása tekintetében, pozitívan befolyásolhatták a többdimenziós ND-GAIN indexet alkotó sebezhetőségi mutatókat (pl.: a szabályozás minőségi dimenziója). Emellett számos oka lehet annak, hogy egy adott ország lejjebb kerül az ND-GAIN szerinti rangsorban, ami olyan környezeti, politikai és társadalmi-gazdasági tényezőknek is betudható, amelyek kívül esnek az adott GCCA(+) fellépésen.

Az, hogy egy ország képes-e reagálni az éghajlatváltozás negatív hatásaira, attól is függ, hogy képes-e megfelelő intézkedéseket megtervezni, végrehajtani és értékelni. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak a kormányzati politikában való általános érvényesítése elengedhetetlen a nemzeti, szubnacionális és ágazati alkalmazkodási tervek sikeres kidolgozásához és végrehajtásához. Emellett hozzájárulhat egy ország általános alkalmazkodóképességének megerősítéséhez, és ezzel egyidejűleg lehetőséget biztosíthat az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliensebb beruházási döntések meghozatalára. A GCCA(+) kezdeményezés nagymértékben hozzájárult a partnerországok azon képességeinek bővítéséhez, hogy azonosítsák a hatásokat, megértsék a sebezhetőségeket, és ezáltal nemzeti, szubnacionális és ágazati alkalmazkodási stratégiákat készítsenek elő, amelyeket nemzeti és szubnacionális alkalmazkodási tervekké lehetett volna alakítani. A GCCA(+) azáltal, hogy támogatta az országokat az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciájuk nemzeti és helyi szintű növelésére irányuló szakpolitikák és intézkedések kidolgozásában, valamint közvetlenül ösztönözte a határozottabb globális szerepvállalást és információcserét, hozzájárult az éghajlat-politikai fellépés alapjainak kiépítéséhez (beleértve például az első nemzeti éghajlatváltozási stratégiákat és a nemzetileg meghatározott hozzájárulások első generációját) számos, ehhez korlátozott erőforrásokkal rendelkező legkevésbé fejlett országban és fejlődő kis szigetállamban. Az egyes projektértékelések elismerik és pozitívan értékelik a GCCA(+) e szerepét, azonban az ilyen támogatás általános hatása nem mérhető teljes mértékben.

Végezetül egy másik figyelembe veendő szempont az, hogy sok ország nem rendelkezett megfelelő mechanizmusokkal az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos célkitűzéseik értékeléséhez. Amint arra az UNEP Adaptation Gap Report 2022 (az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén meglévő hiányosságokról szóló 2022. évi jelentés)⁵ (12. o.) rámutatott, az ilyen mechanizmusok megléte alapvető fontosságú ahhoz, hogy idővel egyre hatékonyabb alkalmazkodási intézkedéseket lehessen hozni. Ezt a szempontot figyelembe kell venni annak értékelésekor, hogy a GCCA(+) képes-e növelni az országok éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciáját, mivel a fejlesztési programok a nemzeti nyomkövetési és jelentéstételi mechanizmusok meglétére is támaszkodnak.

A Számvevőszék úgy véli, hogy a kapacitásépítésre való folyamatos összpontosítás a program két szakaszában a képzett személyzet távozásának tudható be, ami csökkentette a sikeres konkrét

⁴ OECD, 2022. A fejlett országok által 2016–2020-ban nyújtott és mozgósított klímafinanszírozás. Elérhető a következő internetcímen: Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2016–2020: Insights from Disaggregated Analysis | en | OECD.

⁵ <https://www.unep.org/resources/adaptation-gap-report-2022>

intézkedések szisztematikus növelésére rendelkezésre álló forrásokat⁶. E tekintetben a Bizottság hozzá kívánja tenni, hogy a kapacitásépítés továbbra is rendkívül fontos marad, mivel az a Párizsi Megállapodásban a fejlődő országoknak előirányzott támogatás három formájának (finanszírozás, kapacitásépítés és technológiatranszfer) egyike. A magas személyzeti fluktuáció – a GCCA(+) projektjeinek hatókörén kívül eső folyamat – korrekciós intézkedéseket, például folyamatos kapacitásépítést tett szükségessé annak érdekében, hogy a kedvezményezett ország kompetenciája kellően magas maradjon ahhoz, hogy az éghajlat-politikai fellépés továbbra is eredményes legyen. Emellett, mivel a partnerországok kormányait rendszeresen bevonták a projektek tervezésébe, lehetőségük nyílt arra, hogy saját szükségleteiket beépítsék a projektekbe. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a kapacitásépítésnek a projekttervezésbe való bevonása megfelel a partnerek igényeinek.

2. A GCCA(+) kezdeményezés földrajzi hatókörének fókusza

A Bizottság úgy véli, hogy a kezdeményezés fókusza a második szakaszban (2014–2020) diverzifikált volt⁷. A GCCA(+) szélesebb földrajzi fókuszát a nemzetközi éghajlat-politikai környezet változásai indokolták. A nemzetközi éghajlat-politika fejlődése azt is jelentette, hogy a Bizottságnak lehetősége nyílt arra is, hogy új irányt szabjon a GCCA(+)-on keresztül nyújtott támogatásnak.

Először is, a GCCA(+) kezdeményezés fokozatosan kiterjesztette tevékenységi körét az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás 2015-ös elfogadását követően. E széles körű, többoldalú megállapodás teljesítésére az EU és a partnerországok kötelezettséget vállaltak. Mindez – a GCCA-nak a globális közjószággal és kihívásokkal (GPGC) kapcsolatos, „az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, alacsony szén-dioxid-kibocsátású jövő felé történő átmenet megkönnyítésére irányuló” célkitűzésével együtt – azt jelentette, hogy a GCCA(+) a fejlődő kis szigetállamoktól és a legkevésbé fejlett országoktól eltérő kiszolgáltatott országokban az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló intézkedésekre is kiterjedt, és támogatta az olyan nemzeti éghajlat-politikai kötelezettségvállalások teljesítését, mint a nemzetileg meghatározott hozzájárulások (NDC-k) vagy a nemzeti alkalmazkodási tervek. Ez volt a helyzet például Brazília esetében, amely profitált a fenntartható agrár-élelmiszeripari rendszerekből és a fenntartható tájgazdálkodási programokból, amelyek jelentős járulékos előnyökkel jártak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése terén. Az éghajlatváltozás mérséklésének a támogatható tevékenységek közé való felvételét az arra vonatkozó egyre növekvő tudományos bizonyítékok indokolták, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátást a lehető leghamarabb vissza kell szorítani a jövőbeli alkalmazkodási költségek csökkentése, valamint a veszteségek és károk megelőzése érdekében.

Másodszor, ami azt a tényt illeti, hogy a GCCA(+) finanszírozása nem tudta elérni az éghajlatváltozás hatásaival szemben rendkívül kiszolgáltatott valamennyi legkevésbé fejlett országot, a Bizottság egyértelművé teszi, hogy ez négy konkrét okra vezethető vissza, többek között az alábbiakra:

- a. A GCCA+ számára rendelkezésre álló korlátozott finanszírozás azzal járt, hogy döntéseket kellett hozni az országok kiválasztását illetően, többek között az egyes országokban az éghajlat-politikai fellépések más eszközök vagy programok keretében történő finanszírozásának lehetőségei és hatékonysága tekintetében.

⁶ Lásd a Számvevőszék alábbi bekezdésekben foglalt észrevételeit: V., 21., 22., 23., és 70.

⁷ Lásd a Számvevőszék észrevételeit: V., 46–49., 71.

- b. Az a tény, hogy az éghajlatváltozást gyakran nem azonosították prioritásként ezen országok többéves indikatív programjaiban, korlátozta annak lehetőségét, hogy e csatornán keresztül forrásokat különítsenek el az éghajlat-politikai fellépésekre. A partnerországokkal folytatott uniós együttműködés prioritásait a többéves indikatív programok tartalmazzák. Ezeket a prioritásokat a partnerországok felelősségvállalásának elve alapján határozzák meg, és az összes érdekelt féllel – többek között a nemzeti és helyi önkormányzatokkal, a civil társadalommal és más adományozókkal – folytatott széles körű konzultációkat és szakpolitikai párbeszédet követően dolgozzák ki.
- c. A más adományozóktól vagy regionális programoktól – többek között a GCCA(+) AKCS-n belüli komponense keretében – nyújtott folyamatos támogatás megléte nem indokolta volna további kétoldalú GCCA(+) finanszírozás nyújtását.
- d. Bizonyos esetekben politikai és intézményi instabilitás miatt és/vagy biztonsági okokból az uniós együttműködést más prioritásokra kellett irányítani. Ez különösen igaz az instabil vagy konfliktus utáni helyzetben lévő országokra, például Afganisztánra, Jemenre, Szomáliára és a Közép-afrikai Köztársaságra, amelyek fejlesztési prioritásai a rövidebb távú segítségnyújtási igényekre, például az újjáépítésre, a gazdasági helyreállításra, a békeépítésre és a humanitárius segítségnyújtásra összpontosítottak.

Harmadszor, egyes kevésbé kiszolgáltató országok (főként a fejlődő kis szigetállamok) a második szakaszban kiegészítő finanszírozásban részesültek, hogy a korábbi vagy folyamatban lévő tevékenységekre építsenek annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az első szakaszban elért eredmények fokozásához. A Bizottság ily módon törekedett arra, hogy megvalósítsa a GCCA(+) két pillérének célkitűzéseit⁸. A Bizottság emellett ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy a támogatandó országok kiválasztása nem kizárólag a sebezhetőségi mutatók alapján történt, hanem más kritériumokat is figyelembe vettek, mint például a kérelem minősége és az érintett ország hatóságai és/vagy az EU küldöttsége általi jóváhagyás, valamint az ország és az EU között az éghajlatváltozásról folytatott párbeszéd helyzete; olyan politikai tényezők, mint az egyes országokkal folytatott stratégiai és/vagy megerősített együttműködés; az ország szerepe az UNFCCC-tárgyalásokban és a folyamatai iránti elkötelezettség, valamint a kapcsolódó kötelezettségvállalások végrehajtására irányuló erőfeszítések.

3. A GCCA(+) kezdeményezés láthatósága és ismertsége

A GCCA(+) kezdeményezés első szakaszában a kommunikációs és láthatósági tevékenységek főként webalapúak voltak. A GCCA(+) második szakasza nagyobb hangsúlyt fektetett a tudásmenedzsment és a kommunikáció kötelező erejű szerepére. A cél a tapasztalatokkal és a gyakorlati eszközökkel kapcsolatos megbízható tudásbázis létrehozása a partnerországok nemzeti éghajlat-politikáinak és programjainak támogatása és fejlesztése érdekében; fokozott tájékoztatás, információmegosztás, hálózatépítés és láthatóság minden szinten.

Ami a GCCA(+) kezdeményezés partnerországok általi ismertségének mértékét illeti⁹, a Bizottság hangsúlyozni kívánja egy konkrét program ismertségének növelését célzó nagyszabású, elhúzódó, több országra kiterjedő kommunikációs kampány összetettségét és költségét, és felhívja a figyelmet arra, hogy egy ilyen törekvés költséghatékonyasága korlátozott lehet. A GCCA+ azonban széles körben ismert. A GCCA(+) számos jelentést és rendszeres kiadványt tett közzé a tevékenységek szélesebb körű megismertetése érdekében. A Capacity4dev adattárban például 380

⁸ 1. pillér: A párbeszéd és a tudásmegosztás előmozdítása. 2. pillér: Technikai és pénzügyi támogatás nyújtása az alkalmazkodási, mérséklési és katasztrófakockázat-csökkentési intézkedésekhez.

⁹ Lásd a Számvevőszék VIII., 45., 54–56. és 73. bekezdésben foglalt észrevételét.

kiadvány található¹⁰, és több mint 100 rendszeres hírlevelet készítettek az 5 000 előfizetőből álló célközönség számára. A www.gcca.eu honlap az elvégzett tevékenységek alapos ismertetésére szolgál, csakúgy, mint a GCCA YouTube-csatornája¹¹. Ugyanezt a funkciót tölti be a GCCA(+) AKCS-n belüli komponensének honlapja (www.intraacpgccaplus.org), amely külön részt szentel a tudásmenedzsmentnek.

A GCCA(+) globális és regionális konferenciákat is szervezett a tapasztalatok megosztása és az ismeretek gyarapítása céljából, nevezetesen kísérő rendezvényeket az UNFCCC COP minden egyes ülészakán¹². A kezdeményezéssel kapcsolatos tájékoztató tevékenységekre számos fórumon is sor került, többek között az AKCS-n belüli regionális gazdasági szervezetek konferenciáin vagy regionális konferenciákon, például a 2019-ben Ruandában tartott konferencián, ahol a Nemzetközi Természetvédelmi Unióval (IUCN) folytatott együttműködés a kezdeményezés nagy fokú láthatóságát eredményezte regionális szinten. Ez a tendencia a Covid19-világjárvány 2020-as kezdete óta csökkent.

A tájékoztatás számos GCCA(+) program részét képezte, és a kezdeményezés életciklusa során több mint 50 országban több mint 20 figyelemfelkeltő kampány indult. Ezért azok a partnerországok, amelyekben a GCCA(+)-t végrehajtják, ismerik a kezdeményezést, és a GCCA(+)-t a partnerországokkal és a regionális szervezetekkel folytatott szakpolitikai párbeszéd fokozására használták fel. A GCCA(+) támogatási eszközei szintén együttműködtek rendezvények szervezésében, a GCCA(+) globális támogatási eszköze pedig az AKCS-n belüli komponensre hivatkozik¹³.

Azokban az országokban, ahol az egyes GCCA(+) fellépések kommunikációra és a láthatóság növelésére fordított költségvetése korlátozott, az uniós küldöttségek, a Bizottság központja és a GCCA(+) eszközei is összefogtak, hogy növeljék a kezdeményezés ismertségét. A GCCA(+) támogatási eszköze például támogatta a mianmari érdekelt feleket egy olyan nemzeti kommunikációs stratégia kialakításában, amely pozitívan befolyásolta az éghajlatváltozás nemzeti szakpolitikákba való beépítését. Az ilyen tevékenységek ismertsége nagyobb lett volna, ha szinergiákat alakítottak volna ki a GCCA(+) projektjeiben részt vevő nemzeti/szubnacionális kormányokkal és érdekelt felekkel, ami nem mindig történt meg.

A Bizottság úgy véli, hogy az uniós küldöttségeken, az érintett partnerországok kormányzati osztályain és az érdekelt felek szervezetein belüli személyzeti fluktuáció az intézményi tudásállomány elvesztéséhez és ezáltal a GCCA(+) ismertségének csökkenéséhez vezethetett volna, különösen azokban az országokban, ahol csak egy beavatkozásra került sor a GCCA első fázisának korai szakaszában. Emellett a tagállamok e területen alkalmazott fejlesztési ügynökségi szakemberei jobban ismerik a kezdeményezést, mint a brüsszeli állandó képviselőteken dolgozó szakemberek.

Következésképpen a GCCA(+) kezdeményezés általános ismertségének értékelése összetett kérdés, amely legalább két tényezőhöz kapcsolódik. Egyrészt e több országra kiterjedő decentralizált program jellege kihívást jelent az intézkedései kedvezményezettek általi következetes és egységes értelmezése tekintetében. Másrészt az ismertségre és a láthatóságra gyakorolt számos hatást több

¹⁰ <https://europa.eu/capacity4dev/gcca-community/documents>

¹¹ <https://www.youtube.com/@GCCACommunity>

¹² Lásd például: <https://www.gcca.eu/multimedia/why-nature-based-solutions-are-crucial-climate-and-resilience-eu-gccacop26-side-event>

¹³ <https://www.gcca.eu/services/gcca-intra-acp>

okból sem rögzítik vagy mérik következetesen (nem számszerűsíthető, emberek közötti kapcsolatok és interakciók, a partnerországok hivatalos csatornáin keresztül végzett promóciós tevékenységek feletti teljes ellenőrzés hiánya, a közösségi média számos kedvezményezett általi korlátozott használata, korlátozott költségvetés/kommunikáció terén dolgozó személyzet, a személyzet gyakori fluktuációja, a végrehajtók nem mindig hivatkoznak az adományozókra stb.).

III. A BIZOTTSÁG VÁLASZAI A SZÁMVEVŐSZÉK AJÁNLÁSAIRA

1. 1. ajánlás: Az éghajlatváltozás által leginkább sújtott személyekre való összpontosítás

(Megvalósítás céldátuma: a 2024 januárjától finanszírozott intézkedések)

A fejlődő országok éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedéseinek finanszírozása során a Bizottság:

a) Hozza létre mutatók, alapértékek és célértékek rendszerét a tevékenységek eredményeinek mérésére

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást, és azt a Globális Európa Teljesítményfigyelő Rendszere (GEPMS) keretében fogja végrehajtani. A GEPMS egy teljesítményfigyelő rendszer, amely számos módszertani elemen alapul, többek között a következőkön: i. azon vállalati mutatók meghatározása, amelyek alapján minden program jelentést készít (a Globális Európa Eredménykerete, GERF), és amelyeket évente tesznek közzé, beleértve az NDICI – Globális Európa terén elért eredményekről szóló jelentést, ii. logikai keretek és mutatóik használata az eredményekről való beszámolás fő eszközeként, valamint iii. a kiválasztható és a logikai keretekbe beépíthető ágazati és tematikus alapmutatók meghatározása (lásd még: SWD(2022) 22 final). A gyakorlatban ezt a rendszert jelenleg a szervezet egészében egy új informatikai rendszer (OPSYS) használatával vezetik be, amelyet első alkalommal 2023 januárjától kell alkalmazni.

b) Tűzzön ki ambiciózus, az ország körülményeit figyelembe vevő célokat az intézkedésekből közvetlenül részesülő nők arányára vonatkozóan, és fordítson nagyobb figyelmet a legszegényebb háztartásokra

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást. Ami a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó célkitűzést illeti, a Bizottság azt a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési terv (2021–2025) keretében fogja végrehajtani. A 2021–2025-ös időszakra szóló, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési terv előírja, hogy 2025-re az új külső fellépések 85 %-ában szerepeljen jelentős vagy fő célkitűzésként a nemek közötti egyenlőség (G1 és G2 mutatók az OECD-DAC nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikai mutatója szerint), és legalább 5 %-uk esetében a fő célkitűzés a nemek közötti egyenlőség legyen (G2 mutató). Ez túlmutat annak biztosításán, hogy a nők egy bizonyos százaléka közvetlenül részesüljön az intézkedésekből. A nemek közötti egyenlőséget jelentős célkitűzésként meghatározó intézkedésekre (G1 mutató) a következők biztosítása érdekében van szükség:

- sor kerül a projekt/program nemek közötti összehasonlító elemzésére, és az elemzés megállapításai alapul szolgálnak a program megtervezéséhez;
- van legalább egy olyan eredmény vagy mutató, amely kifejezetten a nemek közötti egyenlőség javításához kapcsolódik;
- az eredményeket/mutatókat adott esetben nemek szerinti bontásban kell megadni;
- kötelezettségvállalás a program által a nemek közötti egyenlőség terén elért eredmények nyomon követésére és azokról a program értékelése során történő beszámolásra.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó első uniós cselekvési terv elfogadása óta az elmúlt 10 évben folyamatosan nőtt azoknak az intézkedéseknek a száma, amelyek esetében a nemek közötti egyenlőség fontos célkitűzés. Az EU külső fellépési eszközeinek végrehajtásáról szóló 2022. évi jelentés¹⁴ azt mutatja, hogy a 2021-ben elfogadott összes program 70 %-ának jelentős vagy fő célkitűzése volt a nemek közötti egyenlőség.

Az egyenlőtlenségre vonatkozó cselekvési terv keretében / az egyenlőtlenségre vonatkozó mutató használatával – az adatok országos szintű rendelkezésre állásától függően – nagyobb hangsúlyt fognak helyezni a legszegényebb háztartásokra.

c) Az egymást követő intézkedések esetében javítsa a kapacitásépítés és az egyéb tevékenységek közötti egyensúlyt, hogy fokozza azokat a konkrét alkalmazkodási intézkedéseket, amelyek több olyan embert érnek el, akiket az éghajlatváltozás hatásai közvetlenül érintenek

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást. Nem minden fejlődő ország rendelkezik elegendő kapacitással ahhoz, hogy megbirkózzon az éghajlatváltozás által okozott számos kihívással, különösen az alkalmazkodás területén. Így a partnerországokban a megfelelő intézményi kapacitás előfeltétele a konkrét alkalmazkodási intézkedések végrehajtásának. Ezt a problémát a legkevésbé fejlett országok és a fejlődő kis szigetállamok technikai igényfelmérései¹⁵, a nemzetileg meghatározott hozzájárulások és a nemzeti alkalmazkodási tervek is kiemelik, és az UNFCCC technológiai mechanizmusa¹⁶ keretében a kapacitásépítésre és a technikai segítségnyújtásra irányuló gyakori kérések is hangsúlyozzák. E helyzet tükrözése érdekében a Párizsi Megállapodás nagy hangsúlyt fektet a fejlődő országok éghajlatváltozással kapcsolatos kapacitásépítésére, és felkéri a fejlett országokat, hogy fokozzák a fejlődő országok kapacitásépítési intézkedéseinek támogatását. A kapacitásépítés ezért továbbra is fontos részét fogja képezni az éghajlat-politika területén a jövőben nyújtandó uniós támogatásnak. Ugyanakkor az egy adott intézkedés részeként kapacitásépítésre elkülönített támogatás aránya kiigazítható az alkalmazkodási intézkedések fokozása érdekében, figyelembe véve magának az intézkedésnek a jellegét, valamint földrajzi hatókörét, a kedvezményezettek igényeit és a levont tanulságokat.

2. 2. ajánlás: A tanulságok beépítése a jövőbeli globális fejlesztési kezdeményezésekbe

(Megvalósítás céldátuma: a 2024 januárjától finanszírozott egyéb intézkedések)

A jövőbeli globális fejlesztési kezdeményezések kialakításakor a Bizottság használja fel az éghajlatváltozás elleni globális szövetség tanulságait, különösen a következőket:

a) Felül kell vizsgálni a kezdeményezés célkitűzéseit, ha a végrehajtás során nyilvánvalóvá válik, hogy nem áll rendelkezésre elegendő finanszírozás

¹⁴ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: 2022. évi jelentés az Európai Unió külső fellépési eszközeinek 2021-ben történt végrehajtásáról, COM(2022) 578 final.

¹⁵ <https://unfccc.int/ttclear/tna>

¹⁶ <https://unfccc.int/ttclear/support/technology-mechanism.html>

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást, és ezt a megfontolást – a globális „Európa együtt” kezdeményezések szempontjából releváns módon – belefoglalja az „Európa együtt” kezdeményezésekre vonatkozó aktualizált módszertani iránymutatásba.

b) A források stratégiai szempontú elosztása olyan objektív kritériumok alkalmazásával, amelyek figyelembe veszik a partnerországok által más forrásokból az ugyanazon ágazat számára nyújtott támogatást is

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást, és a lehető legnagyobb mértékben végrehajtja azt az NDICI – Globális Európa földrajzi alapú megközelítése alapján. A Bizottság azt is hangsúlyozni kívánja, hogy a lehető legnagyobb mértékben mérlegelni fogják a szinergiák lehetőségeit, más adományozókkal is.

c) Szisztematikusan elemezni és dokumentálni kell az intézkedések költségvetésben szereplő kiadásainak észszerűségét

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást. Bár létezik az intézkedések költségvetésben előirányzott költségeinek elemzésére szolgáló rendszer, a Bizottság meg fogja erősíteni az alkalmazandó iránymutatást és utasításokat, különösen ezen értékelés dokumentálása tekintetében.

Mindazonáltal a Bizottság hangsúlyozza, hogy bár a szabályozási keret egyértelműen megköveteli, hogy a költségeknek észszerűnek kell lenniük, és meg kell felelniük a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének ahhoz, hogy támogathatók legyenek, a személyzeti költségek arányát vagy az egy adott tevékenységhez rendelt összegeket az intézkedés célkitűzéseinek és végrehajtási körülményeinek fényében kell értékelni.

d) A kedvezményezett országokat és potenciális adományozókat célzó kommunikációs tevékenységek révén biztosítani kell a kezdeményezés általános ismertségét

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást. A külső fellépésekre vonatkozó új, 2022. évi kommunikációs és láthatósági iránymutatásokban a projekt-/programspecifikus kommunikációs csatornák – weboldalak, közösségimédia-fiókok, hírlevelek stb. – elvben nem megengedettek, kivéve, ha létrehozásuknak vagy fenntartásuknak konkrét és meggyőző indoka van. A jövőbeli kiemelt globális fejlesztési kezdeményezésekkel kapcsolatos kommunikációs tevékenységekre az NDICI – Globális Európa keretében végrehajtott, stratégiaileg átgondoltabb és célzottabb megközelítés keretében kerül sor. Ez a megközelítés, amely az egyes projektekre vonatkozó, partnerek által végrehajtott kommunikáció helyett az uniós küldöttségek és a Bizottság központja által irányított, egységesebb megközelítés felé mozdul el, a fő uniós prioritásokra fog összpontosítani, különösen azokra, amelyeket a „Global Gateway” 2021. évi stratégia vázol fel. A megközelítés célul tűzi ki, hogy mind az EU-ban, mind a partnerországokban biztosítsa az EU ismertségét, megértését és megítélését, és arányosan viszonyul tartós beruházásaink mértékéhez és hatóköréhez azáltal, hogy a hatás biztosítását célzó, adatvezérelt politikai és nyilvános kommunikációs tevékenységekre összpontosít. Az ezekkel a kulcsfontosságú prioritásokkal összhangban lévő kiemelt globális kezdeményezésekről szóló kommunikációt ezért beépítik a szélesebb körű globális, regionális és országos szintű kommunikációs stratégiába, például elismert szervezeti kommunikációs csatornák (weboldalak, közösségi média stb.) felhasználásával, valamint a legfontosabb véleményformálókkal és véleményvezérekkel való megfelelő partnerségek létrehozásával.